

Monnickendam, 14 november 2023

Raadsnummer: 203-114
Zaaknummer: 34006-2023

Portefeuillehouder: Roland Wolters
Contact via: Cluster Vastgoed Onderwijs en Sport

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: --

Aan de Raad

Onderwerp: vervanging toplagen kunstgrasvelden Monnickendam, IJpendam, Broek in Waterland en Marken

Voorstel

In te stemmen met:

1. Vervanging toplaag kunstgrasvelden V.V. Monnickendam, S.V. Marken, S.D.O.B. en S.V. IJpendam in de zomer van 2024.
2. De bestaande kredieten voor vervanging van de toplagen van kunstgrasvelden van bovengenoemde velden samen te voegen tot een krediet van € 954.300,- en te verhogen met € 645.700,- tot een totaal krediet van € 1.600.000,-.
3. De begroting 2024-2027 te wijzigen voor de hogere kapitaallasten. De begroting 2023 te wijzigen door een incidentele vrijval van de voorziening van € 142.800,- (de geplande uitgaven voor groot onderhoud 2022 en 2023).

Inleiding

De gemeente Waterland heeft in samenspraak met de lokale voetbalverenigingen geconcludeerd dat de toplagen van de in 2012 aangelegde kunstgrasvelden in 2024 moeten worden vervangen. Daarnaast wordt het hoofdveld van SDOB voorzien van kunstgras, omdat het voormalige trainingsveld aan de J. van Disweg beschikbaar wordt gesteld voor de bouw van circa 25 à 30 sociale grondgebonden woningen en appartementen. Dit wordt behandeld in een separaat voorstel.

In 2022 heeft uw raad ingestemd met een begrotingswijziging voor wat betreft de vervanging van de kunstgrasmatten. Hierbij werd uitgegaan van vervanging in 2025 en 2026. De kunstgrasmatten zouden in dat geval worden vervangen na 13 en 14 jaar en zodoende zou de gemeente kunnen anticiperen op nieuwe ontwikkelingen, in de vorm van milieuvriendelijkere varianten. Echter, in de praktijk blijkt dat de velden sneller slijten dan verwacht. De kunstgrasmatten blijken door intensief gebruik maximaal 10 jaar mee te kunnen. Deze termijn is inmiddels overschreden, want de velden zijn inmiddels 11,5 jaar oud. De kosten van de vervanging van de kunstgrasvelden zijn fors gestegen. Hierdoor dient de huidige begroting gewijzigd te worden. De huidige kunstgrasvelden zijn voorzien van de in opspraak geraakte SBR-korrels. Hoewel niet is aangetoond dat dit type infill gevolgen heeft voor de volksgezondheid, kiezen gemeenten de laatste jaren voor de minder schadelijke, maar veel duurdere TPE-infill. Zowel de SBR-infill als de TPE-infill bevatten microplastics en mogen per 2031 niet meer worden verkocht. Beiden typen mogen na 2031, echter nog wel worden gebruikt op de kunstgrasvelden. Wij adviseren voor de komende tienjarige termijn te kiezen voor de kunstgrasmatten met SBR-infill, gezien de grote prijsverschillen (circa €100.000,- extra per veld) met de alternatieve varianten.

Argumenten

1. De toplagen van de kunstgrasvelden vertonen serieuze slijtage

In het RID van 22 december 2022 werd geadviseerd om de totale vervanging van de kunstgrasvelden uit te stellen. Dit zou naast financiële voordelen ruimte geven om in te spelen op innovaties, bijvoorbeeld in de vorm van nieuwe en minder schadelijke soorten infill. De kunstgrasvelden zouden dan deels (voornamelijk strafschoepgebieden) worden vervangen. Echter, na overleg met de voetbalverenigingen V.V. Monnickendam, S.V. Marken, S.V. IJpendam en SDOB, werd geconcludeerd dat de velden binnen 10 jaar compleet aan vervanging toe zijn. De velden zijn inmiddels ruim 11 jaar oud en vertonen al een aantal jaren slijtageplekken en de gemeente ontvangt klachten van trainers en bestuurders over blessureleed. Met het vervangen van de velden in de zomer van 2024 is een gebruikstermijn van 12 jaar aangehouden. In de praktijk blijkt dat in het vervolg rekening moet worden gehouden met een vervangingstermijn van 10 jaar. Hoewel op bepaalde delen van het veld, zoals de strafschoepgebieden al in een eerder stadium slijtage vertonen, is het economisch onverantwoord om nog kortere vervangings-termijnen aan te houden.

2. Toepassen 'infill' van rubbergranulaat bij gebrek aan goed alternatief

Het ontbreekt vooralsnog aan goede alternatieven voor de diverse polymere infillkorrels (SBR, TPE, PE, pro-gran en EPDM). SBR wordt gebruikt op de huidige kunstgrasvelden. De 'non-infillvelden' en de 'mineraal infillvelden' zijn nog onvoldoende doorontwikkeld en vaak nog niet geschikt voor wedstrijdvoetbal. De lokale voetbalclubs beschikken over te weinig velden om met natuurgras te trainen en te spelen. De kunstgrasvelden kunnen veel intensiever worden bespeeld, waardoor de trainings- en wedstrijdschema's van de diverse teams gegarandeerd zijn. Bovendien kunnen alle kunstgrasvelden als wedstrijdveld dienen. Een trainingsveld van natuurgras is na enkele weken niet meer geschikt als wedstrijdveld.

Hybride velden

Een ander alternatief is de toepassing van hybride voetbalvelden. De hybride velden worden bijvoorbeeld toegepast in voetbalstadions van eredivisieclubs. Deze natuurgrasvelden worden voorzien van miljoenen kunstgrasvezels die aan een 'backing' zijn bevestigd, onder de natuurgrasmat. De kunstgrasvezels zijn verweven met het natuurgras. Hierdoor is het veld intensiever bespeelbaar. Echter, in de wintermaanden, vanaf november tot aan maart zal het veld snel beschadigd raken tijdens trainingen en wedstrijden.

SBR-infill en mogelijke gezondheidsrisico's

De SBR-infill bestaat uit rubbergranulaat, afkomstig van gemalen autobanden. Deze infill heeft in het verleden de nodige media-aandacht ontvangen, omdat de korrels kankerverwekkende PAK's, metalen en ftalaten (weekmakers) bevatten, die mogelijk vrij zouden kunnen komen. Later is aangetoond dat de korrels geen gezondheidsrisico's met zich meebrengen (concentraties toxische stoffen zeer laag). Wel is de SBR schadelijk voor het milieu, omdat de korrels o.a. in het oppervlaktewater terecht komen en niet afbreekbaar zijn. Dit geldt echter ook voor de andere polymere korrels, zoals TPE en EPDM. Deze varianten zijn minder schadelijk voor het milieu, maar de korrels bevatten 'microplastics' en zullen ook in het oppervlakte en groen terechtkomen. Een bijkomend nadeel is dat deze minder schadelijke varianten fors duurder zijn dan de reguliere SBR-korrels.

Kostenvergelijking diverse infill

In een kostenkengetallenoverzicht uit 2023 van leverancier SWECO wordt het aanleggen van kunstgrasmatten van TPE-infill berekend op € 427.372,- (holle korrels) tot € 439.472,- (massieve korrels), per kunstgrasmat. Echter, in de gemeente Edam-Volendam zijn in de zomer van 2023 twee kunstgrasmatten met TPE-infill vervangen voor €480.000,-.

De kunstgrasmatten met het onderhoudsgevoelige kurk-infill worden in het overzicht berekend op € 409.222,- per kunstgrasveld.

De kunstgrasmatten met SBR-infill werden in 2023 door SWECO berekend op € 300.322,-. Echter, werden bij marktconsultaties in het afgelopen jaar tarieven van € 350.000,- geschat. Ongeveer € 130.000,- per kunstgrasmat minder dan de kunstgrasmatten met TPE-infill. In de kredietverhoging wordt uitgegaan van €400.000 per kunstgrasmat, zodat rekening kan worden gehouden met indexeringen. Bij tegenvallende aanbestedingen hoeft in dit geval niet te worden bijgeraamd. Verwacht wordt echter, dat we overhouden op het krediet van € 1.600.000,- ten behoeve van vier nieuwe kunstgrasmatten.

Kanttekeningen

1. Alle polymere infill wordt op termijn verboden voor verkoop en aankoop

De EU-commissie heeft per 25 september 2023 een verordening vastgesteld, die op termijn gevolgen heeft voor de verkoop en aankoop van polymere infill voor kunstgrasvelden. De EU wil met deze restrictie de verspreiding van microplastics in het milieu terugdringen.

De restrictie houdt in dat met inachtneming van een overgangstermijn van 8 jaar, de verkoop én koop van polymere infill na deze termijn niet meer is toegestaan. Deze overgangstermijn loopt tot oktober 2031. Het gebruik van kunstgrasvelden met polymere infill blijft na deze termijn echter nog wel toegestaan. Vanuit kostenoverwegingen is de huidige SBR-infill nog steeds een voor de hand liggende optie, voor een volgende termijn van 10 jaar.

2. Stijging kosten aanleg kunstgrasvelden in relatie tot huurprijzen

In een eerder stadium is vanuit diverse voetbalclubs gevraagd om een overzicht op te stellen van de kosten die de gemeente Waterland op jaarbasis maakt ten aanzien van de sportvelden en sportaccommodaties. De achterliggende gedachte hierbij is o.a. dat de voetbalverenigingen de jaarlijkse huur omlaag willen brengen, zodat de verenigingen meer financiële ruimte overhouden om o.a. de verouderde clubgebouwen op te knappen. Echter, de jaarlijkse huurtarieven, die de voetbalverenigingen betalen voor het gebruik van de kunstgrasvelden, dekken slechts een deel van de jaarlijkse lasten, gebaseerd op de kapitaallasten en de onderhoudskosten. De investeringskosten ten aanzien van de aanleg van een compleet kunstgrasveld en vervanging van toplagen, zijn in de afgelopen 10 jaar verdubbeld. Daarnaast moet jaarlijks een jaarlijks bedrag worden begroot voor het onderhoud van de kunstgrasvelden. Deze onderhoudsbegrotingen bedragen momenteel € 2790,- per sportpark. Dat betekent € 11.160,- per jaar aan onderhoudskosten ten behoeve van de kunstgrasvelden.

In de begroting is eerder uitgegaan van een vervangingstermijn van 12 jaar voor de toplagen en een vervangingstermijn voor de onderliggende infrastructuur van 24 jaar, met afschrijvingstermijnen die hier parallel aan lopen. In de praktijk blijkt dat de gemeente voortaan termijnen van 10 om 20 jaar moet hanteren. De kortere afschrijvingstermijnen laten de kapitaallasten nog verder oplopen. Zoals de bestuurders van de verenigingen hebben aangegeven, ligt de jaarlijkse huur per kunstgrasveld op een relatief hoog niveau, in vergelijking met de omringende gemeenten. Echter, door de hoge kostenniveaus zullen de jaarlijkse lasten voor de gemeente Waterland verder toenemen. Het verlagen van de huurtarieven ligt daarom niet voor de hand.

3. Onderhoud kunstgrasvelden

De inrichting van het onderhoud en de bijbehorende kosten zijn eerder vastgesteld in het 'beheerplan buitensport 2022-2042'. Kunstgrasvelden hebben intensief onderhoud nodig. Het gaat om dagelijks, periodiek en groot onderhoud. Professioneel onderhoud van de kunstgrasvelden is onmisbaar om de kunstgrasmatten zo lang mogelijk in goede staat te houden. Vanuit de verenigingen wordt het dagelijks onderhoud georganiseerd. De gemeente voert hierop controle uit, in combinatie met regelmatig overleg en evaluatie.

Tevens laat de gemeente Waterland na een levensduur van 8 jaar een keuringsrapport per kunstgrasveld opstellen, conform de KNVB-reglementen. De kunstgrasvelden worden hierbij o.a. getest op valdemping, balstuit en balrolsnelheid. Bij afkeuring dient de toplaag te worden vervangen. De huidige velden zijn allen binnen de termijn van 8 tot 10 jaar goedgekeurd.

Financiële toelichting

In 2022 stemde uw raad in met een begrotingswijziging sportvelden. Het totaal beschikbaar krediet voor 4 velden is € 954.300, uitgaande van vervanging met SBR-infill. Deze begrotingswijziging is niet meer actueel, omdat er sprake is van forse prijsstijgingen. Doordat de toplagen over een termijn van 10 jaar moeten worden afgeschreven, betekent dit dat de onderliggende infrastructuur over een termijn van 20 jaar moet worden afgeschreven. Immers, tijdens het tweede vervangingsmoment dient ook de infrastructuur te worden vernieuwd. De huidige onderlagen kunnen voor nog een periode van 10 jaar mee en dan dienen deze tenminste deels te worden vervangen (in ieder geval de drainage).

Wat zijn de financiële consequenties van de aanleg van een kunstgrasveld op het huidige hoofdveld?

Kapitaallasten vervanging vier toplagen met SBR-infill

De vervanging van de kunstgrasmatten met SBR-infill voor € 400.000,- per veld, met een afschrijvings-termijn van 10 jaar tegen een rekenrente van 3,27%, betekent het volgende voor de kapitaallasten:

Omschrijving	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie
	2024	2025	2026	2027
Sport, cultuur en recreatie	0	212.320	207.088	201.856

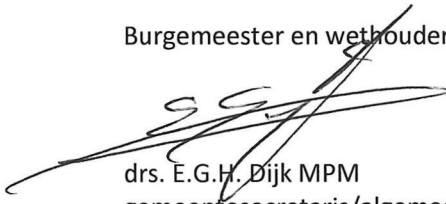
De meerkosten ten opzichte van het beschikbare krediet zijn dan:

Omschrijving	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie
	2024	2025	2026	2027
Sport, cultuur en recreatie	0	85.684	83.573	81.462

We stellen u voor de begroting 2023 en 2024-2027 als volgt te wijzigen:

Nr.	Omschrijving	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie	Mutatie
			2023	2024	2025	2026	2027
2.02	Sport cultuur en recreatie	Lasten		0	85.684	83.573	81.462
2.02	Sport cultuur en recreatie	Lasten	-	0	0	0	0
2.02	Saldo		-	0	85.684	83.573	81.462

Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):
- Concepraadsbesluit